

МОЛОДА УКРАЇНА

ЧАСОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ

Рік 1.

Листопад, 1951.

ч. 1.

З ВІРОЮ В НАШУ СПРАВУ

Випускаючи в світ перше число газети "Молода Україна", ми розуміємо ті труднощі, які стоятимуть на нашому шляху. Але труднощі, мабуть, для того й існують, щоб їх поборювати, особливо коли для цього є віра в свою справу, в її корисність.

Ідея видавати нашу газету виникла не з традиційного правила кожної організації видавати свій власний пресовий орган, без уваги на те, яким той пресовий орган буде, а з насущної потреби мати в Канаді бодай одну молодечу українську газету, писану літературною мовою і редаговану так, щоб у ній були не тільки випадкові передруки, або неграмотні "оригінали", але й справді цікаві для молоді матеріяли з усіх ділянок життя, з усіх частин широкого світу, з думками не лише позиченими, а й власними.

Коротко кажучи, ми хочемо видавати нехай невеличку розміром, але культурну, ідеологічно-конструктивну, газету молоді.

Наша незалежність від будьякої політичної партії поза сумнівом. Але ми виразно кажемо, і це видно з першого числа нашої газети, що стоятимемо на позиціях національного демократизму, ~~що ми будемо оптимістичні і вірні, хто~~ стоїть на становищі консолідації наших національних сил у боротьбі з російсько-більшовицьким імперіалізмом і осуджуватимемо тих, хто вносить в нашу консолідаційні зусилля заколот.

З такими віхами в майбутнє приступаємо до праці.

Редакція

ГОЛОВА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

До Хвального Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ) в Канаді

Вельмишановні Панове!

Президія УНРади сердечно Вам дякує за привітання й за Вашу готовність підтримувати працю нашого Державного Центру. Організована молодь, свідомо своїх національних обов'язків і завдань, є закладом нашого ліпшого майбутнього.

Просимо прийняти від нас побажання якнайбільших успіхів у Вашій діяльності.

Професор Д-р Б. Іваницький

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ГВАРДІЯ Головна Команда

До
Президії
Об'єднання Демократичної Української Молоді
в Канаді — Торонто.

Дорогі Однородумці!

Ваше привітання і та міцна віра, якою Ви обдаровуєте наш молодий вояцько-революційний рух, додає нам ще більше сил до дальшої безкомпромісової боротьби. Ми бачимо, що ми не самі. Разом з нашими серцями тут б'ються в такт серця наших братів далеко за океанами, як рівнож з нашими і Вашими серцями б'ються теж в такт і серця наших ровесників, розкиданих по всіх усюдах за залізною заслоною. Допоможіть нам вести якнайактивнішу боротьбу за наші спільні ідеали — ідеали Четвертого Універсалу. ~~Ідеали, за які віддав своє життя~~ Головний Отаман Симон Васильович Петлюра.

Ми можемо Вас запевнити, що докладемо всіх зусиль, щоб прапори Української Народньої Республіки якнайскорше залопотіли над Софійською Площею в Києві!

З гвардійським привітом!

В. О. Командуючого УНГ:
полк. І. КОВАЛЬ

Нач. Орг. Відділу
сот. О. ГРИЦЕНКО

КОМУНІКАТ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОДУМ В КАНАДІ

Тимчасова Головна Управа ОДУМ в Канаді повідомляє Філії, Ініціативні Групи та окремих членів і прихильників Об'єднання Демократичної Української Молоді, що І-ий Крайовий З'їзд ОДУМ в Канаді відбудеться 10 і 11 листопада ц. р. в Торонто, Онт., у приміщенні Українського Народнього Дому, 191 Ліппінкот стріт.

З'їзд розпочнеться в суботу, 10 листопада, о год. першій по-полудні з таким порядком нарад:

1. Відкриття З'їзду.
2. Вибір Президії З'їзду.
3. Приняття порядку нарад і прайвильника З'їзду.
4. Вибір статутарної, номінаційної і резолюційної комісії.
5. Усні і письмові привітання для З'їзду.
6. Звіти уступаючих Керівних Органів ОДУМ в Канаді.

7. Дискусія над звітами.
8. Програмова доповідь.
9. Дискусія над доповіддю.
10. В суботу ввечері відбудеться товариська забава, яку влаштовує для учасників З'їзду Філія ОДУМ в Торонто.

ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРАД З'ЇЗДУ:

11. Участь делегатів З'їзду в Богослуженнях в Українських Церквах Торонто. О годині 2-ій по-полудні початок дальших нарад.
12. Доповідь ред. В. І. Гришка (Редактор В. І. Гришко запрошений на З'їзд з США) і дискусія над доповіддю.
13. Затвердження нового статуту ОДУМ в Канаді.
14. Вибір нових Керівних Органів ОДУМ в Канаді.
15. Схвалення резолюцій З'їзду.
16. Закриття З'їзду.

Повноправними членами З'їзду згідно з теперішнім статутом ОДУМ являються всі члени Головної Управи, Головної Контрольної Комісії і Гол. То-

вариського Суду ОДУМ. Повноправними делегатами на З'їзд являються делегати, вибрані на зборах Філій та Ініціативних Груп ОДУМ в пропорції один делегат на десять членів ОДУМ. Філії та Ініціативні Групи ОДУМ з нерівним числом членів (понад 10, 20, 30 і т. д.) мають право вибрати ще одного делегата додатково. Філії та Ініціативні групи ОДУМ з числом членства меншим за 10 — висилають також одного делегата. Повноправними членами З'їзду рахуються теж всі присутні на з'їзді члени ОДУМ з тих місцевостей, де ще не засновано Філій чи Ініціативної Групи ОДУМ. Закликаємо всі Філії, Ініціативні Групи та окремих членів ОДУМ в Канаді подбати про численне представництво на І-му З'їзді.

У всіх справах З'їзду просимо писати на адресу:

W. WAKULOWSKY
644 BATHUST ST., TORONTO, ONT.

За Головну Управу ОДУМ:

М. Горгота, голова
В. Вакуловський, секретар.

М. ДАЛЬНИЙ

ОДУМ перед новим етапом

ОДУМ — це наймолодша, проте вже широко відома організація української демократичної молоді. Причин створення ОДУМ'у не потрібно далеко шукати. Вони відомі не тільки прихильникам, але й противникам одумівських ідей. В основному причин цих три: ОДУМ створено для того, щоб включити в організоване життя ту українську молодь, яка не знайшла собі місця в емігрантському СУМ-і та Пласті. ОДУМ створено для того, щоб наново активізувати ту частину нашої передової молоді, яка, переборюючи жахливу духову кризу, спричинену крахом тоталітарних ідеологій, здібна ще у щось вірити і до чогось стреміти. ОДУМ створено для того, щоб керівництво нашим молодечим рухом віддати в руки тих, кому повинно воно належати, цебто — в руки тих, хто крізь бурю останнього десятиліття пройшов з відкритими очима, хто з нашої емігрантської проблематики не робить цілі свого життя, хто здібний спрямувати свій зір на ключеві проблеми сучасного людства, знаючи, що ці проблеми є ключевими і для сучасної України.

Це головні причини створення ОДУМ'у. Як бачимо, ОДУМ — це суто нова організація нової української молоді. Проте ОДУМ не відкидає всіх традицій, не ставить себе вороже до всіх батьків, не починає історії від себе. Коли ми говоримо, що ОДУМ — це нова організація нової української молоді, то маємо на увазі тільки те, що ОДУМ іде за тими ідеологами старшого покоління, які намагаються створити синтезу всіх дотеперішніх позитивних духових вартостей, а не за тими, які розбивають нас на середньовічні нетерпимі секти. ОДУМ іде за тими, хто наголошує потребу "єдності різних", а не за тими, хто проповідує конечність громадянської війни "однакових духом". ОДУМ іде за тими, хто виводить нашу науку, літературу, мистецтво на широкий шлях вселюдських здобутків і шукань, а не за тими, хто консервує розвиток нашої нації в задушливих рамках провінційального моралізаторства середини XIX століття. ОДУМ іде за тими, хто соборництво й патріотизм кладе в основу своїх повсякденних вчинків, а не за тими, хто патріотизмом і соборництвом торгує на митингах та академіях. Саме в цьому розумінні ОДУМ є суто новою молодечою організацією, яка не має кого брати собі за зразок, яка самотужки мусить опрацювати нову організаційну структуру для свого членства, яка мусить застосувати нові форми і методи праці, яка, врешті, не сміє стати емігрантською, нікому непотрібною організацією, відірваною від часу, Батьківщини і від життя тих країн, в яких ОДУМ тепер розвивається.

Тут доводиться поставити запитання: наскільки ж одумівський актив здійснив свої важкі завдання за один рік існування і діяльності ОДУМ'у? Чи знає він, одумівський актив, на яку пробу виставлений ОДУМ та яка саме молодь горнеться в ряди ОДУМ'у сьо-

годні, а яка піде за нами завтра? Дати відповідь на це запитання покищо важко. Теперішній актив ОДУМ'у — це вчорашні непримиримі вороги, що належали до різних політичних середовищ, від крайніх лівих, до крайніх правих. Будьяка конструктивна дискусія поміж ними була неможлива ще цілком недавно. Сьогодні така дискусія, чи радше дружній обмін думками, є утруднений тими великими просторами, що нас роз'єднують. Єдина одумівська преса могла стати трибуною для взаємного обміну думками, могла стати показником росту чи недоліків у роботі ОДУМ'у, могла стати кристалізатором духового обличчя та авторитетним провідником нашої молоді на риках вавилонських. На жаль, саме в цій важливій ділянці, ділянці видавничій, ОДУМ за рік свого існування рішуче відстав. Бюлетень ОДУМ'у в США з технічних причин не міг всецільно взяти на себе функцій, що належать одумівській пресі. В результаті всі філії ОДУМ'у поза Нью-Йорком і Торонто відчували брак інструкцій від своїх Централів, не мали досить вишкільних, виховних та пропагандивних матеріалів, не орієнтувалися навіть в тому, чи ОДУМ у своїй цілості далі живе й розвивається, чи, може, передчасно "помер", на радість наших противників зправа і зліва.

Не місце тут шукати причин відсталості ОДУМ'у у видавничій ділянці. Знаємо, що причини ці не були фінансового порядку, бо **молодь наша, яка ще вчора ризикувала своїм життям в ім'я тих чи інших ідей, не могла стати й не стала нежертвенною тоді, коли знайшла себе і своє місце в організованому житті української спільноти.** Поява "Молодої України" свідчить, що одумівці знають вагу свого друкованого слова. Ми віримо, що живе і сильне друковане одумівське слово роздмухає новий огонь в серцях української молоді, для якої ідеали демократії, гуманності й поступу ніколи не були порожнім звуком. Сподіваємося, що аматори старо- і новоприбулої східняцької і західняцької, православної і католицької та їм подібної емігрантської проблематики, не знайдуть поживи на сторінках одумівських видань. Не знайдуть поживи в них і ті наші друзі, які через лінивство думки не вирвалися ще з полону тріскотливих фраз, готових лозунгів та шаблонних закликів. Немає бо жадної фрази, лозунга чи заклику, що їх не скомпромітували б ще чужі та свої, праві та ліві тоталітаристи, будь вони з під'ягу "Пролетарів усіх країн", чи з під'ягу "Свободи народам і людині".

Ми твердимо, що саме з появою "Молодої України" ОДУМ входить у новий етап свого існування і своєї дальшої діяльності. При цьому зазначаємо, що наше ставлення до Українського Визвольного Центру, яким є Українська Національна Рада і до презентації українців в Канаді, якою є Комітет Українців Канади, залишається таким, як було досі: **наскрізь**

позитивним. Наше ставлення до окремих українських демократичних партій та організацій узалежнюємо від їхнього ставлення до нас, зокрема до ідей, які ОДУМ визнає й поширює. Ми готові до тісної співпраці з усіма українськими демократичними середовищами, але ми пригадуємо, що українська демократія на протязі останніх 35 років перед українськими й неукраїнськими реакційними силами скапітулювала двічі: в роках 1917-20 і 1941-45. Капітулювати і резигнувати з української державності третій раз ми, молоді українські демократи, не маємо найменшого бажання. Тому просимо наших батьків, від соціал-демократів починаючи й націонал-демократами кінчаючи: **майте довір'я до нас, не роздрібнюйте і не розсварюйте нас, дозволяйте й допоможіть нам створити потужне об'єднання всієї демократичної української молоді, якщо хочете щоб зусилля цілого Вашого життя не пішли марно.** Цей заклик наш не безпідставний. Труднощі, на які натрапляли ми протягом одного року розбудови ОДУМ, походили, на жаль, не від наших противників, а здебільша від тих, в кого ми сподівалися знайти бодай зрозуміння, якщо вже не активну підтримку. Ми не бажали б, щоб ОДУМ став "безбатченком", щоб діяльність свою розпочинав ідейним та організаційним конфліктом між "батьками" й "дітьми", до того ж — "батьками" й "дітьми" демократами.

Нарешті, кілька слів про ставлення ОДУМ'у до інших українських молодечих організацій. Наше ставлення до українського Пласту мусило б бути цілком позитивне, оскільки український

В. ТОНЧІЙ

ОДУМ У СВІТЛІ ВЛАСНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Об'єднання Демократичної Української Молоді є ніщо інше, як логічний і природний вислід духу сучасності, духу внутрішньої душевної революції, зрівноваженої, але рішучої боротьби за привернення людині, зокрема молодій українській людині, її персональних прав, пограбованих антилюдяними доктринами вчорашнього дня. На обряж громадського життя ОДУМ виявив себе дуже недавно: всього півтора року в США та рік у Канаді. В Англії, Бельгії, Німеччині і в інших країнах вільного світу ще пізніше, однак, ані зарано, ані запізно, бо це природний рух, який внаслідок свого закономірного розвитку матиме незабаром великий вплив на наше суспільне життя. В цьому відношенні важливий той факт, що ОДУМ — заснований з ініціативи тієї нашої молоді, яка щойно вирвалася з лабет російського комунізму — є яскравим виразом настроїв та шукань величезної більшості сучасної української молоді і будівничим того шляху, що ним масово рушить ця молодь при першій слушній нагоді.

Що ж саме являє собою цей рух, ці шукання, ця духовна течія молодого українського покоління? Найлегше було б натягти на ОДУМ шапку будь-якого "ізму", щоб звільнитися від самостійних шукань і не заблудити у ла-

Пласт стояв би на ідейних позиціях міжнародного Скавту. На жаль, не всюди і не завжди наш Пласт на цих позиціях стоїть. Донедавна переважна частина наших пластунів була під впливом ідей, які в своїй суті ворожі пластивим законам. Крім того, в середовищі нашого Пласту ще досі не цілком вивітрена атмосфера культу "галицького п'ємонтизму", що насторожило до Пласту нашу молодь, яка сьогодні опинилася переважно в ОДУМ. Наше ставлення до емігрантського СУМ-у та його опікунів було є і буде найясніше. Уважаємо СУМ суто "націоналістичною", — щоб не сказати твердше, організацією, тому й не визнаємо за СУМ-ом права говорити від імені всієї української молоді, так як не визнаємо права за опікунами СУМ'у говорити від імені всього українського народу. Ані конкурентом, ані "рівнорядним" партнером емігрантського СУМ'у ОДУМ бути не хоче. "Реальну силу" емігрантського СУМ'у з його 7000 проблематичного членства ми знаємо. Але також знаємо потенційну силу ОДУМ'у з його 1000 членів і з тими перспективами, що їх ОДУМ має в демократичному світі та, у випадку нашого повороту, на Батьківщині. Це дозволяє нам робити корисну й кінцеву роботу для України та її народу, не оглядаючись на СУМ та ті нечесні методи, якими провідники емігрантського СУМ'у побоюють ОДУМ.

"Не збудуємо ніколи Великої України, доки українськими руками не буде переможена Україна "пішла й мала".

В. Липинський

біринтах сучасного світоглядного хаосу. Та це було б зарозом найнебезпечніше і найризиковніше. Проте варт зазначити, що наш рух споріднений з індивідуалізмом і персоналізмом, наголосенням сукупно індивідуальних моральних прав, наголосенням відмови сприймати будьякий авторитет безкритично, рішучим відкиненням сліпої покори й наказу "згори", та визнанням кінцевості тверезої самоконтролі, взаємної пошани і взаємного розуміння на основі людської гідності, рівної у всіх людей. Індивідуалізм, як духовна течія, далеко не молодий. Людство давно вже користується його плодами. Найбільші здобутки під цим оглядом припали англо-саксонському світові, але парадоксальним способом потягли за собою матеріалізацію людини і вилилися радше в матеріальних, ніж моральних формах. Наше молоде покоління, яке на своєму короткому віку пережило багато, має на меті перш за все моральні й духові, а не матеріальні вартості. На очах нашої молоді росли і падали "тисячолітні" імперії, тріюмфували і крахували "одинокі вірні" ідеології, чергувалися проповіді безглузлого безбожництва й віри перших неофітів. Все це викликало у більшості з нас критичне наставлення до оточення й життя, бунт проти сліпої, безкритичної покори авторитетам та намагання самим знайти тривкі точки моральної й духовної опори. Цей процес

ЮРІЙ КЛЕН

СУЗІР'Я

Батьківський край у згарищах чорніє
І кучерявиться по селах дим,
Та льодівцями срібними лісніє
Тобі Тироль, нагадуючи Крим.

До рук узявши посох сукуватий,
Попростував ти у чужий простір;
Що-ночі смуток будеш дарувати
Тремкому сонмові холодних зір.

Вони ті самі тут, рясні сузір'я,
Які світили між полтавських лон,
Поглянь, он осявають верхогір'я
Касіопея, Віз і Оріон.

Вони ведуть тебе у невідоме,
І може десь за кряжем кам'яним
Все буде так, як то було удома:
Пахучий степ із полином терпким
(Євшане, мій, люблю тебе ще й досі!),
Кінь вороний поміж високих трав,

Група делегатів ОДУМ на Всеамериканському Конгресі Молоді.

Зліва направо перший ряд: Леся Гончар, Анна Зотовська, Оля Діберт, Петро Матула; другий ряд: Вол. Бориславець, Ст. Вербоватий та Дм. Наливайко.

Що, бродячи, обтрушує з них росу;
Татарське зілля, крик качок і став.

Не став, а дзеркало, що нерухомо
Відбило небо ранкове, смутне.

А овид — ніжна прозолоть соломи —

На сході тьмяному ось-ось блисне.

Роки неповоротні, невимовні

У млі повстали видовом живим:

Ти знову, плівучи в хиткому човні,

Зориш — і тале далеч, як той дим.

О, ні, то деревій навів чари:

Ти мимохіть його зірвав, розтер —

Дух степовий відує і ось пожари

Він голубі роздмухує тепер.

То завертілося, мов каруселі,

Все пережите, дальне і близьке.

Поглянь: довкола незнайомі скелі.

Шумить потік, он озеро гірське

І спадиста Тирольська полонина,

Між трав дзеленькають стада корів,

А ти — чужа, заблукана людина,

Що проминув її Господній гнів.

Ти втратив все, лише зірчасте небо,

Мов плахту дорогу, в дорогу взяв.

І що тобі, бездомному, ще треба?

Вже у дитинстві в ньому ти втопав.

Куди б ти не пішов, потужний вітер

Тобі несе сузір'я рідні вслід,

І скрізь, і завжди над тобою світить

Знайомих обрисів іскристий цвіт.

І де б ти не блукав, у кожному краї

Той самий напинається намет.

О, скрізь під рідним небом спочиває

Жебрак, мандрівник, лицар і поет.

*) Відзначаючи 4 річницю з дня смерті Ю. Клена († 30. X. 47), містимо одну з його передостанніх поезій "Сузір'я".
Редакція

дехто з нас пройшов уже повністю (дехто — за відвагу думати самостійно — загнаний на той світ чужими й своїми), дехто частково, однак процес цей проходить швидко в середовищі нашої думаючої молоді і вже сьогодні виливається в міцну загальну духову течію. Зрозуміло, що така молодь не могла триматися довго у заскорузлених рамках наших партій, головню насильницько-вождівського характеру, під духовою опікою яких вона знаходила хвилиний притулок. Користаючись зі сприятливих обставин, ця молодь зважилася на самостійну діяльність, створила ОДУМ з метою дальшої кристалізації свого світогляду, взаємної підтримки в своїх шуканнях та всякої можливої допомоги тій частині нашої молоді, що саме знаходиться в найкритичнішому етапі — етапі впертого шукання основ своєї душі. Життя до краю загострило свідомість нашої молоді щодо важливості самокерування своїм життям, дало ясніше уявлення основних небезпек її вільного розвитку. Тому не дивно, що ОДУМ в основу своєї діяльності поклав демократичний принцип організації і праці свого членства, бо лише цей принцип забезпечує незалежність в думанні та рівність і взаємопошану в діянні. Саме незалежну поставою та широкою громадською базою ОДУМ суттєво відрізняється від інших молодечих організацій. Однак усі схвалювані чи оспорю-

вані розбіжності й подібності наших молодечих об'єднань цікавлять нас тільки побіжно. Бо чи не все одно, що скаже про ОДУМ "світ", коли ми знаємо, що наша праця, наша діяльність веде до певної і доброї мети, що нашого Об'єднання ніхто й ніщо невисилі нам заступити, що в нашій праці — не раз так хибно, або тенденційно оцінюваній громадянством — маємо повне душевне задоволення. Всі ми живемо лише одне життя — і хочемо мати його повним, багатостороннім, цікавим, доцільним і задовольняючим в першу чергу нас самих, а не наших противників. А наші об'єднані зусилля дають нам багато такого, про що окрема одиниця не може й мріяти. Саме ці об'єднані зусилля й цікавлять нас найбільше, найбільше радують наших друзів та засмучують тих, хто так радо жив би нашим коштом, тобто коштом незалежної української молоді. Вкінці, на рахунок скептикам, що конче хочуть окреслити ОДУМ як "нову партію", скажемо так: добра партія під деякими поглядами варті кількох об'єднань, але кожна річ має своє призначення. Призначенням ОДУМ'у є згуртувати до спільної праці над собою і спільної дії назовні ту українську молодь, яка з катастрофи останніх років вийшла не розгромлена духово, яка шукає нових шляхів у новій дійсності і яка хоче сказати **своє** слово про завтрішній день.

ГРАФ РОБЕРТ Д'АРКУР (Париж)

Сучасна французька молодь

Вищеназвана тема безмежно широка. Сьогодні вже існують цілі томи творів, написаних про теперішню французьку молодь. Тому я заторкну лише кілька характерних питань.

3-поміж рис, що характеризують теперішнє французьке покоління, слід звернути передусім увагу на його реалізм, у висліді чого слід ствердити його байдужість до політики. Нехіть до політичних справ серед молодого французького покоління — це справа, яка найбільше журить мужів мого віку. Спосіб, яким сьогодні багато молодих людей читає пресу чи слухає радіо, та безмежна байдужість, з якою кидають вони зором на передові статті, щоб відразу точно простудювати спортову сторінку, сторінку техніки (будова турбінового літака найновішого типу, величезної водної електростанції і т. п.), та спокійна безжурність, з якою слухаються радіопромови визначних політиків, прагнення зараз же знайти нову радіостанцію та послухати про найновіші сенсації дня чи модну джазову мелодію, — все це ознаки, які не дають сумніватися в правильності мого твердження.

Молодий француз відвертається від політики тому, що в нього часто бракує пошани до того, хто робить політику, і тому, що він вважає за життєву необхідність приняти обдарувати даного політика повагою лише тоді, коли цей політик сам її зберігає.

До характеристики теперішньої французької молоді належить ще одна

прикмета: почуття непевності. Небезпеки і проби, які довелося їй пережити, загальна загроза, яка сьогодні висить над усім світом, викликали в психіці молодого французів незвіри.

З почуттям життєвої непевності іде впарі ще один момент, а саме: втрата змісту нагромадження вартостей і цінностей у всіх їхніх формах, не тільки у фінансовому розумінні. Приповідка про славу французьку вовняну панчохоу належить до історії.

Послухаймо думку одного педагога, який говорить про ствердження, що його роблять виховники теперішньої французької молоді на власній шкірі. Терпелива, вона знає зло, яке ховається в швидкості; немає розуміння для систематичності. Вона хоче досягнути мету, ще перед стартом, хоче мати успіх, не вклавши належної праці... У великих справах, наприклад, складання пляну про фахове майбутнє, а також в дрібничках, як опрацювання шкільних задач, які нас обурюють, — при всьому виявлено байдужість супроти коректної, точної і елегантної форми".

Не можна забагато дивуватися усім тим проявам, тим ваганням почуття справності і тому захитанню внутрішньої рівноваги, з уваги на ті всі переживання, які довелося перенести французькій молоді на власній шкурі. У вирішній віці кристалізації характеру цій молоді великою мірою забракло всіх передумов порядку, безпеки, стабільності, які для органічного росту внутрішніх вартостей молоді людини

безумовно необхідні.

Коли хочемо повністю зрозуміти певні характерні браки і деякі аспекти внутрішнього захитання рівноваги сучасної французької молоді, мусимо розглянути ще одну причину: фізіологічний фактор. У вирішному віці доростання, ця молодь не мала належних моральних чи матеріальних умов для формування свого характеру і свого тіла, яке перебувало в стадії розвитку. Їй бракувало моральних і матеріальних кальорій. Обмеження харчів під час німецької окупації мали абсолютний шкідливий вплив на фізичну і духову структуру молоді в час її фізичного розвитку.

Не можна забути про релігійну ділянку в цілісному житті теперішньої французької молоді. Їхнє християнство є тепер сильніше, більш мужеське, вільне від сентименту, менше зникає, ніж в моїй генерації. Живий християнізм, а не традиційний.

Я схарактеризував французьку молодь. Чи я говорив лише про неї? Чи не можна основні її риси пристосувати до характеристики всієї сучасної європейської молоді? Той реалізм (з своєю твердістю і мужеськістю), те знецінення гуманізму, та жадаба жити життям повним темпу, бо бракує гарантії, що можна безпечно жити, та байдужість до політики, — чи ці всі ознаки не характеризують також і інших?

(Скорочено за "Авангардом")

"То ж не страшні нам вороги одверті, А ті, що з рідним словом на устах Ідуть до нас; щоб душу нам роздтерти І сіють терни розбрату в серцях."

Ю. Клен

В. РЕВУЦЬКИЙ

Кілька фактів з історії СУМ-у

ВІД АВТОРА

Стаття "Кілька фактів з історії "Спілки Української Молоді" в 20-х рр. ц. с." написана мною ще в червні 1949 р. Зарані хочу сказати, що вона в жодній мірі не може повністю відтворити історію СУМ'у, бо я був тільки сучасником СУМ'у по Шевченківській школі і близько знав педагогів школи — керівників СВУ. Але те положення, що хоч я йшов по школі тільки трьома роками після групи М. Павлушкова, та був молодший від нього на 8 років — це тримало мене далеко від групи М. Павлушкова. В цій статті я даю такі ж відомості, які б могли дати й мої колеги по школі, розсіяні по всьому світі по цей бік залізної застави: д-р Ніна Снявська, Ліда Гаєвська, інж. Данило Дем'яновський, інж. Петро Левицький та інші. Особливо близько стояла до педагогів учителька Шевченківської школи п. М. П. Юркевич, а з М. Павлушковым працював проф. Ц. В. Маяківський та інші; хай вони простять мені, коли їх тут не згадав.

Але вважаю, що навіть такий стислий огляд праці СУМ'у потрібний, бо знати про СУМ необхідно всій нашій молоді, якій належить майбутнє. Тим більше, що СУМ 20-х рр. мав таких

чудових вихователів, як С. Єфремів і В. Дурдуківський. Тим більше, що вільні обставини зовнішнього життя дозволяють про це говорити щиро й просто.

Автор

Керівник "Спілки Української Молоді" Микола Павлушков у своїх свідченнях навів цікаві слова академіка Сергія Єфремова, що їх той сказав колись в розмовах з ним: "...Дивлячись на наше сучасне покоління, теперішню молодь, я вважаю, що з неї нічого доброго громадянству сподіватися не можна. За поодинокими випадками, все це є некультурна, неосвічена маса, незвична ні до чого доброго й покійна лише брутальній силі... Комсомол — то було для неї найсправжнінське болото, на якому пишним цвітом процвітали підлість, зрадицтво, безпринципова тупість і в кращому випадкові тільки кар'єризм та фанатична відданість большевизму..."

Аж ніяк не можна заперечити того, що в цих словах нашого відомого громадського діяча було надзвичайно багато правди. Проблема виховання стояла, як ніколи, гостро. До цього було вжито відразу заходів. Тому вже з перших кроків "Братства Української Державності" (БУД) в 1919 р. праці се-

ред молоді негайно приділяється по-важне місце.

Практичним здійсненням цієї шляхетної мети зайнялась Київська перша трудова школа ім. Шевченка і відіграла в цьому величезну роль.

Ця школа була зорганізована 1917 р. відразу по упадку російського самодержавства. Першим директором її був відомий український діяч Петро Холодний, а після того, як він виїхав на еміграцію, його місце заступив Володимир Дурдуківський, визначний український педагог і науковий співробітник Всеукраїнської Академії Наук. В школі були зібрані надзвичайно талановиті педагоги, в ній було чудово поставлено справу шкільного самоврядування, яке під керівництвом з боку педагогів, цілком непомітно для учнів створювало в них цілковиту ілюзію самостійності в їх праці. Учні Шевченківської школи були ще з часу свого навчання привчені до самоорганізації, до самодіяльності.

Керівника школи В. Дурдуківського непокоїла доля його дітей, як він завжди звав своїх учнів. Він уважав, що всі вони недосить підготовані до життя й можуть у ньому розгубитися. Це дало йому думку про заснування ТЕЗ ("Товариства Єднання й Згоди"). Він хотів об'єднати дітей, не дати їм розпоршитися у чужому непевному морі, дати їм можливість далі використати школу для загальної освіти, бо

3 ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ

Об'єднання Української Демократичної Молоді в Торонті за рік свого існування проробило чимало працю в ділянці підвищення загально-освітнього, світоглядного рівня своїх членів. За цей час було влаштовано такі імпрези:

1) Реферати: М. Горгота — Завдання і позиції ОДУМ, Іван Дубилко — Українська Повстанська Армія, Василь Шимко — Історія України і ми, Степан Паздерко — Спорт і його значення для молоді, М. Горгота — Чи потрібні нам другі Крути, Борис Олександрів — Українська поезія 20-их років, М. Павленко-Луців — Українці на Близькому Сході, ген. Михайло Садовський — Чорне море — українське море, проф. Велеріан Ревуцький — Спогади про СУМ на Україні.

Реферати на історичних святах, влаштовуваних спільно з УНДомом: інж. Олександр Охрим — 1 листопад, золота дата Зах. України, Улас Самчук — Тарас Шевченко — гуманіст, М. Горгота — Іван Франко — людина й борець.

На літературно-мистецьких і розвагових імпрезах, виступали з читанням власних і чужих творів: Ганна Черинь, Юрій Поченюк, Юрій Бельський, Іван Даниленко і співаки-солісти: Соня Сахно і Микола Латишко.

Драматичний гурток ОДУМ поставив дві п'єси історично-визвольного змісту — "Отаман Пісня" (М. Чирсько-го та "Україна в крові" (скорочено).

У всіх концертних виступах хору і драматичного гуртка УНДому, члени

ОДУМ брали активну участь.

У загальногромадських урочистостях — днях пам'яті командира УПА Шухевича, героїв Базару, От. С. Петлюри, з'їзду СУЖЕРО, 60-річчя українського поселення в Канаді, ОДУМ успішно виконав доручені йому завдання. Імпрези ОДУМ відбувалися за запрошеннями. На прохання Управи, усі прелегенти об'єктивно висвітлювали дотичні теми і свобідно наводили власні коментарі в дискусіях зі слухачами.

Матеріальні засоби ОДУМ скромні. Однак, за рік існування зі збірок поміж членами і з каси ОДУМ переслано президентові А. Лівичкому, УНРаді, на Пластовий Дім, на пам'ятник от. С. Петлюри, на пресовий фонд українських демократичних видань і т. д. понад 300 дол.

За зв'язок з нашими вищими національними інстанціями ОДУМ одержав багато листовних признань і запоруку підтримки в майбутньому.

Іван Терновик

Гамільтон, Онт. — 22 вересня ц. р. тут відбулися організаційні Збори для створення Філії ОДУМ. До Управи Філії ввійшли такі особи: 1. М. Онушко — голова, І. Ковшун — секретар, Віктор Топчій, А. Скиба, І. Данилюк, К. Стрільковська, П. Кривих — члени. До ОДУМ відразу вписалося 23 особи.

Торонто, Онт. — 7. жовтня, ц. р. тут відбулися річні збори ОДУМ, на яких вибрано Управу торонтонської Філії в такому складі: В. Вацуловський — голова, В. Неліпа — заступник, Ада

Янні — секретар, І. Коринь, Б. Бородачак, П. Губенко, О. Сандуль — члени.

Вінніпег, Ман. — 20 жовтня у Вінніпезі відбулися організаційні збори прихильників Об'єднання Демократичної Української Молоді, на яких засновано Філію ОДУМ'у та обговорено можливості дальшого розвитку і діяльності ОДУМ'у.

ОДУМ У С. Ш. А.

— ОДУМ в Америці нараховує тепер 18 Філій з тисячним членством.

— Головна Управа видає "Бюлетень" ОДУМ, який виходить що два тижні. Головним редактором "Бюлетеня" є В. Дубняк.

Нью-Йорк. — 3 нагоди закінчення навчального року в Інституті Світових Проблем, 31 серпня, відбулася екскурсія до Об'єднаних Націй, в якій взяла участь, крім студентів одумівців, також група ОДУМ з Нью-Йорку. Після екскурсії відбулася товариська вечеря, а потім, за ініціативою Редакції "Бюлетеня", група одумівців влаштувала прийняття для молоді 16-х націй. Слід зазначити, що всі чужинецькі студенти цього Інституту перебувають в Америці тимчасово, як гості Державного Департаменту, і після закінчення студій всі йдуть до дипломатичної праці. Вечір пройшов з великим успіхом. З промовама виступали гості.

"Нема на світі України,
Немає другого Дніпра!"

Т. Шевченко.

вважав, що їх освіта незакінчена. Крім того, Дурдуківський боявся, що його учні розгубляться по тодішніх, ще дуже слабо зукраїнізованих школах — професійних середніх та вищих учбових закладах. Він боявся, що діти попадуть у комуністичне оточення, зробляться інтернаціоналістами й забудуть рідну мову.

На таких засадах В. Дурдуківський приступив до організації ТЕЗ ("Товариства Єдності й Згоди"). Воно виникло навесні 1923 р., у вигляді літературного товариства, що вважало своєю найбільшою метою затримати учнів при школі. В товаристві мали лишитися всі учні, незалежно від їх походження, від напрямку поглядів і т. інш. Товариство об'єднало біля 60 осіб.

Тоді ж відбулися організаційні збори, складено статут. Праця ТЕЗ провадилася в такий спосіб: збиралося воно регулярно, раз на місяць, 11 числа щомісяця в приміщенні школи. На чолі товариства стояло обране бюро, що складалося з 5 осіб. Бюро збиралося щотижня. На чолі ТЕЗ протягом 1923-24 рр. був почесним головою В. Дурдуківський, дійсним головою Сава Палашук, секретарем Микола Павлушков, скарбником — Борис Матушівський, Наталя Сабко й Вітя Мазуренко — членами. Крім того було 5 кандидатів. Крім Дурдуківського на почесних членів було обрано увесь педагогічний персонал школи.

Збори товариства поділялися на дві

частини: офіційну й вільну. Перша складалася з зачитання протоколів, інформацій про товариське життя, про членські вкладки й т. інш. У вільній частині відбувалися танки, співи, деклямації, гарячі дебати, часто політичного напрямку.

Крім того існували гуртки. В. Дурдуківський провадив **драматичний гурток**. На цей гурток приходила значна частина тезівців, переважно зацікавлених гуманітарними науками. Натиск робився на всевітню класичну літературу. Дурдуківський читав твори Шекспіра й Шіллера. Гауптмана, Ібсена та інш. Спеціально знайомив з творами Гауптмана та Ібсена, маючи на увазі, що тезівців треба познайомити з проблемами, з якими вони зустрічатимуться в житті. На творі Г. Гауптмана "Перед сходом сонця" було поставлено проблему шкідливості алкоголізму, на п'єсі Ібсена "Примари" зверталось увагу на обережність щодо статевого життя. Поруч з цим на гурткові Дурдуківський обговорював питання поточного життя й висвітлював їх в протисовецькому напрямку.

Існував гурток **літературний**. На ньому тезівці робили удосконалення в розумінні нової літератури й поезії. Крім того, до цього гуртка було запрошено академіка С. Єфремова, щоб він, як знавець літератури, ознайомив тезівців з деякими більш визначними загальноєвропейськими творами літератури. Як раз саме був 100-літній ювілейний рік з

дня народження англійського поета Байрона († 19 квітня 1824 р.) і Дурдуківський запросив Єфремова, щоб він познайомив молодь з деякими творами цього поета. Передбачався також певний вплив Єфремова — несоветського характеру. Однак, він не зміг зацікавити молодь, бо був тяжкий для юнацтва формою свого викладу.

Гурток **історично-філософський** провадив Йосип Гермайзе, відомий громадський діяч й професор Інституту Народної Освіти. Він знайомив з деякими явищами сучасності, обговорював історичні й політичні питання. В цьому гурткові переважно брали участь лівіші тезівці, на чолі з Савою Малащуком. Правішу течію в ТЕЗ очолював Микола Павлушков.

1 червня 1924 р. мали відбутися загальні збори ТЕЗ, що повинні були обрати склад нового бюро. Повинен був зібратися весь випуск Шевченківської школи. Перед тим сталася несподівана річ. Член бюро ТЕЗ Вітя Мазуренко, яка вчилася на педагогічних курсах ім. Грінченка, прийшла до Павлушкова й повідомила, що в той час, коли відбувалася перевірка складу студентів цього технікуму й дійшла черга до неї, член комісії запитав її: "Ви член бюро ТЕЗ'у, а чи ви знаєте, що таке ТЕЗ, чи знаєте, що це організація, яка поставила собі за мету боротися з комсомолом?" Розмова та була дуже гаряча.

Негаймо були скликані збори пошреного бюро ТЕЗ'у у приміщенні

Вол. РУСАЛЬСЬКИЙ

В холоднім яру

Коло замикалось. Кіннотчики на змиленних конях мчались у вир бою. Клекотав степ, навколо палали села і десь приглушено часто бив броневик.

В чорній киреї на чорному коні попереду мчав Чучупак.

Був янтарний місяць вересень і в безмежному степу гуляли солодкі вітри. Вони пахли гречками, а гречки пахли медами. І сонце жовто рожеве, як цвіт яблуні, пливло над Холодним яром. І коли скресали шаблі, одчайдушний, божевільний крик падав на стерні:

— Не вбивайте, брат-тці! Присягаюся землею — я не винен... Не вбивайте!

Це був крик смерти.

Чучупак люто повертав коня, врізався в групу ворогів і спокійно, одного за одним, зносив їх голови.

Коні несамовито іржали, і в ритмічному галлопі носились по степу. Стерні ятринились кров'ю. А Чучупак, пересилуючи клекіт степу, гукав у простір:

— Гей, за мною, хлопці! Бийте їх, гадів! Та не соромте матерів своїх... землі української...

— Ой, було у матері три сини, — тужив десь жіночий голос, чи то, може, здавалось Чучупакові, але він мимоволі оглянувся. Праворуч, як та хмара, насувала нова ворожа кіннота. І там його молодший брат Іван, оточений чотирма ворогами, поранений в плече, пробивався вперед... "Дурень! — злісно, вголос вилаявся Чучупак. — І куди несе тебе нечистий?" Від тепер не спускав з очей брата. Ще хвилину і його знесуть ворожі шаблі...

Павлушкова, де були присутні Дурдуківський, Гермайзе й Єфремов. На цих зборах було поставлене питання, що становище організації небезпечно, що організація фактично нелегальна й за це може потерпіти в першу чергу сама школа, яка дозволила у своєму приміщенні осісти такої організації. Бюро ухвалило, що на загальних зборах, які мають відбутися 1 червня, потрібно негайно ліквідувати ТЕЗ. Ця постанова була прийнята, але поруч з цим висловлювалися побажання, щоб члени ТЕЗ не поривали зв'язку поміж собою й утворили б якусь нову організацію з тісніших кіл, зв'язаних однаковими поглядами.

— 1 червня відбулося ліквідаційне засідання. Щоб підтримувати зв'язок між товаришами, було обране тимчасове бюро у складі 3-х осіб, і ТЕЗ вважалося за розпущений тимчасово. Проте, все таки він продовжував свою працю, хоч вже не так регулярно, як раніше. Останні збори ТЕЗ були в лютому 1927 р., підчас святкування 25-річного ювілею педагогічної діяльності Дурдуківського і 10-річного ювілею Шевченківської школи. Це були останні збори ТЕЗ'у.

Так закінчено перший етап життя-історії СУМ'у.

На протязі осені 1924 р. й весни 1925 р. виникла вже цілком певна дум-

— Назад, хлопці! — крикнув Чучупак до загону. — Назад, брете! Чи чуєш-ш...

Та його вже ніхто не чув.

Вороги ішли в обхід. Чучупакові вже відступали до Холодного яру. Над степом, де ще кілька хвилин тому йшов гарячий бій, було пустинно, як на пожарищі. Ніби зранене, облите кров'ю, ховалося за обрій сонце.

Холодний яр, рідне село Мельниківці, біла церква на горі, і ніжна старенька мати, все це на одну лише мить промайнуло в очах Чучупака — і зникло.

Вороже коло замикалось. Чучупак стріляв до останнього патрона... і коли вже в оточенні ворогами, стрільці чорної сотні обеззброєні стояли на узліссі, Чучупак останнім кинув шаблю на землю... І вона затремтіла, загойдалась, як осока на вітрі...

Іван, розхристаний, скривавлений мовчки стояв осторонь і тупо дивився в далечинь... Тоді Чучупак повернувся до нього і тихим голосом як молитву, проговорив слова знайомої пісні:

— ...було у матері три сини... Е, ні, два сини, два сини-невдахи. Чи не так, брате? — кинув він останні слова і гордо випростався в чеканні...

Над Холодним яром скресали вечірні зірніці.

О

ВЕЛИКІ ПРО ВЕЛИКИХ

Великі люди роблять великі помилки. Для ілюстрації цього твердження наводимо кілька критичних зауважень найвизначніших філософів, композито-

ка про те, що треба утворити організацію з більш конспіративної молоді з таких, що мали сталі політичні переконання.

Безпосереднє здійснення цього задуму взяв на себе Микола Павлушков при допомозі С. Єфремова та В. Дурдуківського. На допомогу собі Павлушков запросив Бориса Матушівського, а крім того ще Діодора Бобиря, Григорія Слободяника та Петра Нечитайла. Це сталося в кінці травня 1925 р. й так було створене центральне бюро СУМ'у.

Завдання новоутвореного СУМ'у були окреслені в розмовах М. Павлушкова з С. Єфремовим та В. Дурдуківським. В одній з таких розмов, як він зазначав, Єфремов висловлювався, що вже час об'єднати українську молодь в нелегальну організацію "з метою підготування кадрів борців з радянським ладом та для поширювання ідей неминучої потреби відриву України від Росії"...

Про майбутні завдання СУМ'у більш детально було сказано В. Дурдуківським:

"...Перше питання, яке належало розв'язати, було таке: що повинна уявляти з себе нова організація — чи нову окрему партію зі строго визначеною й детально розробленою програмою, чи вона буде широкою юнацькою організацією, яка має на меті об'єднати всіх

рів і поетів про своїх великих колег:

Шіллер про творчість Гайдна: "Це — безхарактерна мішанина".

Гайдн про Бетговена: "Я можу його вважати лише за видатного п'яниста".

Гете про оперу Вебера "Чарівний стрілець": "Найбезладніший галас, який будь-коли лунав на сцені".

Ріхард Вагнер про Брамса: "Вічне переливання з пустого в порожнє; така нудна музика, аж на сон хилить".

Шопенгауер про Гегеля: "Нахабна, безглузда нісенітниця".

Штрінбергер про Ібсена: "Це — північна прачка".

Грабе про Гете: "Що за шум навколо "Фавста"! Цілкомито жалюгідний твір".

ВАСИЛЬ ОНУФРІЄНКО

БАТЬКІВСЬКА ЗЕМЛЯ

Чомусь щастя вперто обминає Батьківщини дорогі поля, Та мені здається, що немає Кращої, як батьківська земля. Що ж, що там схилилась низько хата, Що всихає явір край воріт?! Там мене щодня чекає мати, На порозі збитому стоїть. Там щодня сестриця виглядає... Ой же, брате, це вже скільки днів Вранці вітер чистий пролітає ЗЗ колосистих росяних ланів?.. В серці вже врослась терпка скорбота На майбутні неясні часи. Що ти, доле, принесеш до плоту? Що синам і пасинкам даси? Та нехай хоч щастя обминає Батьківщини дорогі поля, Все ж мені здається, що немає Кращої, як батьківська земля.

юнаків-українців, що визнають потребу національно-політичної самостійності України, що бажають і здатні боротися за цю самостійність з централістами більшовниками. Щодо цього питання, то серед присутніх не було погоджень, всі висловилися за те, що партійні рямці занадто вузькі для нової юнацької організації, яка має таке велике, таке широке завдання, як боротьба за самостійність України, що нова організація повинна бути в значній мірі юнацьким "БУД"ом, себто повинна об'єднувати в собі всіх юнаків, незалежно від їхніх партійних спеціальних переконань, об'єднувати виключно на ґрунті спільної боротьби за політичну самостійність України. Основне завдання нової широкої юнацької організації ясне вже з попереднього: це є систематична, плянова боротьба з більшовниками за самостійність України. Для досягнення цієї головної мети, для реалізації цього найважливішого завдання члени організації повинні можливо швидше поширювати організацію, притягти до неї якнайбільше відповідного юнацтва, повинні усякими способами агітувати серед молоді і взагалі серед знайомих за самостійність України, повинні підривати Радвладу, повинні самі готуватися до участі в можливій активній боротьбі з більшовниками за самостійність України ...

(Далі буде)

ПРО ЩО ГОВОРЯТЬ І ПИШУТЬ

НЕОЦІНИМИЙ СПІВРОБІТНИК

В російській меншовицькій газеті "Новос Русское Слово", що виходить в Нью-Йорку, останнім часом ведеться непотрібна дискусія про те, слід чи не слід Україні бути незалежною державою. Особливо реакційні україножерські погляди висловлює в своїх писаннях з цього приводу якийсь малорос А. Дикий. Щоб довести, ніби Дикий у своїх поглядах не самотній, а має підтримку "мас", редакція вмістила в числі від 23. 9. ц. р. листа якихось анонімних "читателей-українцев", які пишуть: "Ми, група українцев, с большим вниманием слѣдим за статтями по українському вопросу у Вашей уважаемой газете, особенно за статтями г. А. Дикого.

З ісключальним талантом і розумінням етого більшого вопроса г. Дикий пише то, что знают і о чом думают мільони українцев там і многіе, многіе тисячі здесь.

Г-ну Дикому большое і сердечное спасибо. А Вам, г. Редактор, слава, что Ви имеете такого сотрудника".

Ось що пише про якогось А. Дикого відомий український письменник Аркадій Любченко в своєму щоденнику з років 1941-42:

"Згадався днями під час розгляду бібліотеки такий невдаха — поет А. Дикий. У нього був лише один пристойний рядок: "Сьогодні сиву волосину я в себе вирвав..." А коли він якось поїхав на курорт до Криму, то звідти надійшов від нього розпачливий лист з благанням надіслати грошей, і в листі такі рядки:

Куди піду? Кому скажу я?
Де візьму грошей на їзду? (Дяку до друку не надається).

Він був неймовірний брехун. Кажуть, що працював сексотом (поведінка його була взагалі підозріла) і зрештою на чомусь "засипався", викрив себе — його й вигнали зі співробітників НКВД. Приїхавши одного разу до Черкас, він назвав себе В. Винниченком (мав борідку і взагалі був трохи схожий з обличчя), але теж "засипався" і другого ж дня втік. А коли на пленумі Спілки письменників йому закинули, що він у спілці є баястом, Дикий цілком серйозно відповів, що жоден корабель чи самолёт не позбавлений баясту, як чинника рівноваги. Отже й баяст, мовляв, у поважній будові кочче потрібен." ("Нові Дні", ч. 21).

Як бачимо, група "читателей-українцев" не помилилась. Справді, слава "Новому Русскому Слово", що має за свого "сотрудника" А. Дикого!

"СКУНСОВИЙ ЗАДИХ ВОНИННЯ" (З "Українського Робітника")

Гумористична газета "Український Робітник", яку гетьманці без жодного гумору вважають своїм офіціозом, в числі від 7. 8. ц. р. почастивала своїх читачів таким вишуканим асортиментом: банда, дикуни, гнобителі духа, чорт, мутна вода, темрява, нікчемність, фальшивість, мозгові випари, скункси (3 рази), наклепи, їдь, банкроти, поллентачі, старці, ошуканство, панове скункси (чому вже не тхори, а кочче скункси?), безглузде писання, скунсовий задих воніння (?), екземпляр, татарва, безбатченки, зміновіховці, вороги, марксистки, монголи, психопат.

Ця скорочена виписка лише з однієї сторінки.

В цій же газеті надруковані ревелія-

ції маннівської музи з приводу "Саду Гетсиманського". Нарешті Манніло знайшов гідний свого таланту пресовий орган!

СЛОВО

Люди добрі, звертайте увагу на те, що балакаєте. Все може вийти через одне слово, яке ви згубите мимохіть: ненависть, смуток, нещастя...

На заперечуйте, що ваші приятелі певні і що ви говорите тихо.

Вислухайте уважно ось що:

Віч-на-віч, у пантофлях, ви балакаєте з приятелем у дверях, без свідка шепочете до вуха найкращому приятелю.

Як сказано: ви самі, вас ніхто не чує, ви майже мовчите. Це може бути в глибині пивниці, тридцять стіп під землею, ви скажете якесь необачне слівце... Це слово — про яке ви думаете, що ніхто не чує, бо ви сказали його зовсім тихо, в глухому куті — вихоплюється і біжить, скаче — виходить з тіні.

Гляньте, воно вже на дворі, воно знає свою дорогу, маршує, має дві ноги, батіг у руках, підковані черевки, в порядку пашпорт. При потребі візьме крила, як — орел. Воно вихопиться, втече, ніхто його не задержить, побіжить по бережжям, площею. Переїде водою без судна під час повені, перебіжить швидко замотану сіль вулиць. Просто туди, куди ви не хочете...

Воно знає число, поверх, біжить по сходах, без ключа відмикає двері, переходить, вступає і насмішило, заглядаючи людині в обличчя: "Ось я! Я вийшло з уст такої то людини". І кінець. Маєте смертельного ворога.

В. ГЮГО

В ОСТАННЮ ХВИЛИНУ

(Трагічні події з винахідниками)

Французький фізик Жерард Ренальд довгі роки займався питанням, як добути електрику з повітря. У своїй лабораторії в місцевості Гренобль працював день і ніч над своїм винаходом. Вісті, які подавав до загального відома, викликали велике зацікавлення, особливо в наукових колах. Одного дня в його лабораторії з'явилася машина, яка оберталася день і ніч, а енергію для свого руху брала із повітря у вигляді електрики. На думку того винахідника, за кілька років за допомогою його машини створиться рай на землі.

Французька Академія запросила Ренальда до Парижу показати свій досвід. Винахідник із своїм помічником прибув до столиці, установив свою машину в Академії і почав пояснювати її таємницю. Його помічник був разом з ним. Раптом щось вдарило, наче грім, вікна і двері спалахнули вогнем і поки пожежна варта погасила вогонь, чудесна машина згоріла. Реналь та його помічник загинули підчас вибуху і таємницю машини забрали з собою в могилу.

Не менш трагічною була доля американського винахідника Д. Стефенса. Він відкрив новий сплав металів, який твердістю дорівнював найтвердішій ста-

лі, але був у три рази легший і в чотири рази дешевший. Велике американське залізничне підприємство склало з винахідником умову, запевнило йому 200 тис. доларів річного прибутку і замовило сотні тисяч метрів залізничних рейок. Винахід викликав пострах в сталевій промисловості, бо всі побоювалися величезних втрат. Коли вже всі машини були готові до виробництва металу, винахідник раптом збожеволів. Його перевезено до психіатричної лікарні, де він незабаром помер. Досі не в'яяснено, чи збожеволів він з надміру праці, чи від постійних погроз своїх противників. Але таємницю свого винаходу забрав також із собою в могилу.

Подібна доля стрінула англійця Б. Філера. Він постійно мешкав у місті Сегемптон. До кімнати, в якій працював і робив спроби, нікого ніколи не допускав. Одного дня виїхав він до міністерства війни в Лондоні, де заявив: "Я винайшов вибуховий матеріал, який розбиває найтвердіші матеріали, як дитячі забавки. Мій "красон" я готовий піддати всім можливим спробам". Спроби дали несподівані наслідки. Міністерство війни вступило в поважні переговори з винахідником. Вночі, перед остаточним рішенням умови, дім, в якому мешкав винахідник, виле-

тів у повітря, а сам Філер загинув. Таємниця "красона" й досі не розгадана.

Ряд трагічних обставин, що довели до смерті вчених, які були творцями надзвичайних винаходів, насуває питання: "Чи це доля, чи кара, чи воля Всевишнього, чи це тільки збіг нещасливих обставин? Хто це може знати?"

ПРО ПОХОДЖЕННЯ ДЕЯКИХ СЛІВ

Подібно як поодинокі предмети нашого щоденного побуту, так і поодинокі слова, — вживані нами стало, мають різноманітне походження. Дуже багато товарів має назву від місцевості чи країни, в якій їх випродуковано або звідки вони походять. Наприклад, "сардинки" мають свою назву від італійського острова Сардинії, з якого вони походять, відомі "шампанські" вина від провінції Шампань у Франції, а так само "косяки" від місцевості Кон. Назва кави "мокка" походить від місцевості Мохха над Чорним морем, звідки вона походить.

Чимало предметів має назву від місцевості, в якій їх стали продукувати. Так "пергамен", себто матеріал для письма із звірячих шкір, на якому ще досі пишеться важніші грамоти, похо-

дять від азійського міста Пергамос, у якому греки почали його виробляти.

Назви таких матеріалів, як звані колись у нашій старовині "адамашки" і не менш відомі тепер "мусліни" — походять від арабських місцевостей Дамаск і Мусселін. Чудові вироби з глини, т. зв. "майоліки", — поширились від острова Майорка, на якому спершу їх виробляли. Колишні монети — "талари" і їх нащадки, так тепер цінні долари, мають свою назву від місцевості Йоахімсталь у Судетах, де в 16-му сторіччі били монети зі срібла, що їх звали Йоахімсталерами, а коротше талерами.

Та не лише ужиткові предмети, але теж деякі галузі мистецтва мають назви від місця їх походження. Так, наприклад, "арабески" себто оздоба із стилізованих листків і по-мистецькому сплутаних ліній, походять із Арабії, бо там почали їх уживати для декорації будівель тому, що коран забороняв своїм вірним рисувати постаті людей і звірат.

"Роман" походить із того, що в середньовічній Європі церковну літературу писали латинською мовою, а світські оповідання мовами романськими, себто італійською, еспанською і французькою.

(За "Рідерс Дайджест" і "Горізонт").

ЦКАВА ВСЯЧИНА

ДЕЩО ПРО Т. ЗВ. "СОФТ-ДРІНКС"

Кожного року ми випиваємо біля півтора біліона галонів різних м'яких напоїв, т. зв. "софт дрінкс". Це приблизно стільки рідини, що нею можна заповнити 100 військових кораблів-цистерн. Дві третини всіх цих напоїв становить т. зв. "Со'а"-напої. Решту, одну третину, становлять різні "Ginger Ale", лемон, орендж і т. п. Біля 50 мільйонів людей вживає напою, що зветься "Coca-Cola". "Coca-Co'a" має понад 1000 в саміх Штатах. "Pepsi-Cola" — найбільший конкурент для "Coca-Co'a" — має 66 своїх фабрик в різних країнах і біля 500 у США.

Інші напої також виробляються поза США, але в меншій кількості. Всіх фабрик для продукції різних "софт-дрінкс" нараховують у США 6500. Вони роблять напої, що є мішаниною рафінованого цукру, фруктів, квітів, карамелю, різних оксидів та содової води. Точні формули хемічного складу "Coca-Co'a" і "Pepsi" є найбільшою таємницею в США, бо лише цієї таємниці так довго (з 1886 р.) не розкрито.

Що являють собою ці напої з хемічної точки зору? В склад їх входить фарбувальний екстракт, зроблений з горіха, що росте в Зах. Африці, оксид фосфору, кофеїн, карамель, содова вода та деяка кількість екстракту "кока" — продукту з листя, з якого усунуено кокаїн та ін. Більшість лікарів вважають, що ці напої шкідливі, бо нищать зуби та внутрішні органи. За словами др. Нормана Г. Джоліфа, директора відділу здоров'я у Нью-Йорку, ці напої не дають жодної користі. Якщо порівняти одну пляшку штучного напою з одною пляшкою молока, то різниця така: молоко дає нам 10 відс. протсіну; 10 відс.

вітаміну А, 10 відс. В, 20 відс. В² і 30 відс. кальцію. В той час, т. зв. "софт дрінкс" не дають нам нічого, крім шкоди для нервової системи, мозку, зубів. Деякі звірята, що їм при експериментальних дослідах дано замість води "Coca-Cola", за один місяць цілковито втратили зуби, деякі з них витримували понад 6 місяців, аж поки в кінці в них лишилися самі ясна. Слід згадати ще про кофеїн, якого в пляшці Coca-Cola є втрое менше, ніж в чашці кави і який збуджуючо діє на серце й легені, але шкодить багато більше, бо виступає у відкритому білому стані (в каві він закритий в коричневому оксиді). Всіх цікавить питання, як можна вживати цих напоїв, щоб не шкодити здоров'ю? Очевидно це залежить від того, чи певна особа має вистачальну кількість всіх інших вітамінів та чи зуби даної особи вистачально запевнені від скорого зіпсуття. Якщо в обох випадках дана особа може відповісти "так", тоді можна вживати цих напоїв більшу кількість, без видимої шкоди для організму (на деякий час), якщо ж "ні" — тоді кількість вживання "софт-дрінкс" мусить бути дуже обмежена.

За англ. оригіналом подав

М. Латишко

ЩО ОЗНАЧАЄ ТВОЄ ІМ'Я?

Чи ти знаєш, що значить твоє ім'я, яке тобі дано при хрищенні?

Чи ти знаєш, що хресні імена даються не випадково, не вигадані, а на честь якогось святого чи мученика Христової віри?

У перші століття християнства імператори римські та інші поганські володарі переслідували тих, хто вірував у Господа нашого Ісуса Христа. Їм давали диким звірям, розсікали на частини, палили на вогні, й інші нелюдські муки завдавали вірним християнам. Та святі мученики Христові не зрікалися Господа Бога, прославляли Його Ім'я своїм життям і мученицькою смертю.

Найперші християни були з Палестини, з Греції або з Риму. Через те й наші імена походять з тих країн, і кожне ім'я можна перекласти на нашу мову. Наприклад:

Петро значить камінь, Павло — малий, Максим — найбільший, Андрій — мужній, Іван — благодать Господня, Федір — Божий дар, Данило — суддя

Передплатуйте! Читайте! Поширюйте! перший літературно-мистецький журнал на американському континенті
"Пороги"

В "Порогах" друкують свої праці українські поети, мистці та вчені.

В "Порогах" друкуються переклади кращих літераторів світу.

Замовлення слати на адресу:

„NOWI DNI", BOX 452, TERM. „A"
TORONTO, ONT. CANADA

"МОЛОДА УКРАЇНА" — ЧАСОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ
Видає: Головна Управа ОДУМ в Канаді. — Редагує: Колегія.

Головний редактор: Борис Олександрів.

Передплата в Канаді і С. Ш. А.: 1 дол. річно. Ціна окремого примірника 10 центів.

Адреса Редакції і Адміністрації: 116 Pendrith St., Toronto, Ont.

"MOLODA UKRAINA" published by alliance of Ukrainian Canadian Democratic Youth
191 Lippincott St., Toronto, Ont., Canada

Божий, Олексій — помічник, Юрій (Георгій) — хлібороб, Василь — царський, Анна — благодать, Марія — найвища, Єлизавета — та, що Бога шанує, Олена — смолоскип, Зоя — життя, Лідія — пустеля, Варвара — чужоземка, Раїса — легка, Катерина — завжди чиста, Софія — премудрість.

Довідайся про значіння твого імени і запитайся у старших про життя твого святого, ім'я якого ти носиш. Шануй це ім'я й молись рано і вечір своєму святому, бо він є твій захисник і заступник перед Богом.

ДО УВАГИ НАШОГО ЧЛЕНСТВА

27. 9. 1948 ухвалою Професорської Ради Українського Вільного Університету засновано при УВУ Інститут Заочного Навчання. Високошкільні студії в Інституті охоплюють своїм засягом повну університетську програму і розраховані на час, що відповідає сучасним постановам про аудиторне навчання УВУ, а саме на чотири роки. Навчання в ІЗН розчленоване так:

1. **Українознавство** (один рік), що творить замкнену цілість знання про Україну і український народ. Однорічний курс українознавства зобов'язані пройти студенти всіх відділів.

2. **Гуманістичний відділ** (три роки) з факультативним доповненням педагогіки.

3. **Правничий відділ** (три роки) з факультативним доповненням науки про суспільну працю і самоуправу.

4. **Суспільно-економічний відділ** (три роки) з факультативним доповненням науки про суспільну працю і самоуправу.

5. **Журналістична студія** (три роки).

Оплата за навчання в ІЗН порівняно невисока. Студійні матеріали отримують всі студенти ІЗН повстає. Ті, що не мають ще закінченої середньої освіти, можуть вчитися в ІЗН на правах надзвичайних студентів, до часу, поки складуть іспит зрілості.

Беручи до уваги високий рівень студій в Українському Вільному Університеті, ГУ ОДУМ рекомендує тим своїм членам, що позбавлені можливості аудиторного навчання, взяти до уваги можливість студій в ІЗН. Докладні інформації про Інститут Заочного Навчання при УВУ можна дістати в ГУ ОДУМ, або безпосередньо в Представника ІЗН на Канаду:

MR. ROMAN HOLOD

10868-9E St., EDMONTON, ALTA.

Н О В І Д Н І

В "Нових Днях" співпрацюють кращі письменники, журналісти, вчені. В "Нових Днях" прочитаєте не лише про літературу, а про все що може цікавити сучасного українця.

"Нові Дні" — журнал безпартійний!

Замовлення шліть на адресу:

„NOWI DNI", BOX 452, TERM. „A"
TORONTO, ONT., CANADA